

การพัฒนาระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วัชร ผลิตสิน^{1*} ชัยวิชิต เขียรชนะ² และ ไพโรจน์ สติรยากร³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและประเมินความเหมาะสมของระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และ 2) พัฒนาและประเมินหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา ครูปกครอง ครูแนะแนว และผู้เรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) ระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) เป็นขั้นตอนแรกของระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาเป็นการศึกษาสภาพการปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาการบริหารจัดการระบบด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม 2) การเปลี่ยนแปลงปัจจัยนำเข้า (Transformation) เป็นขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาโดยการฝึกอบรมการใช้ระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาให้กับผู้บริหารสถานศึกษาครูที่ปรึกษา ครูปกครอง และครูแนะแนวเพื่อให้ผู้เข้าอบรมเกิดทักษะด้านการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษา และ 3) ผลผลิต เป็นขั้นตอนการติดตามและประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ซึ่งระบบที่พัฒนาขึ้นมีผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 4 หัวข้อเรื่อง คือ 1) ความสำคัญของระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษา 2) การบริหารจัดการระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษา 3) แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลผู้เรียน 4) เครื่องมือแบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียนรายบุคคลระยะเวลาในการฝึกอบรม จำนวน 1 วัน ผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า ผลการนำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้มีคะแนนด้านทฤษฎีเท่ากับ 85.00/84.28 และคะแนนเฉลี่ยด้านปฏิบัติเท่ากับร้อยละ 78.78 ผลการนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้จริง มีคะแนนด้านทฤษฎีเท่ากับ 84.16/83.81 และคะแนนเฉลี่ยด้านปฏิบัติเท่ากับร้อยละ 78.63 และ ผลการประเมินความพึงพอใจหลักสูตรฝึกอบรมภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.90$) 3. ผลการประเมินหลังการฝึกอบรม พบว่า การติดตามผล ครูที่ปรึกษา ครูปกครอง และครูแนะแนว ได้นำความรู้และทักษะระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาไปใช้ในสถานศึกษาของตนเองทุกขั้นตอน ผลการประเมินความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.61$) และผู้เรียนมีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ($\bar{X}=4.59$)

คำสำคัญ: การจัดการแบบมีส่วนร่วม; ระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษา; หลักสูตรฝึกอบรม

รับพิจารณา: 28 มิถุนายน 2559

แก้ไข: 20 ตุลาคม 2561

ตอบรับ: 31 ตุลาคม 2561

¹ นักศึกษาสาขาวิชาบริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา ภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

³ รองศาสตราจารย์ ภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน โทร. +669 0974 4435 อีเมล: k_watchara_9@hotmail.com

The Development of Student Caring Operation Systems in Schools by Participative Management under Vocational Education Commission

Watchara Kredsinsin^{1*} Chaiwichit Chianchana² and Pairote Stirayakorn³

Abstract

The purposes of this research were 1) To develop and evaluate the appropriateness of students caring operation system in schools by participatory management of Vocational Education Commission, 2) To develop and evaluate the training course used for students caring operation system in schools by participatory management of Vocational Education Commission. The target groups of the research 1) school administration, 2) consultant teacher 3) probation teacher 4) guidance teachers 5) students. And all belong to the Vocational Education. The findings of the research were as follows : The students caring operation system in schools by participatory management of Vocational Education Commission includes 3 elements 1) the input is the first step for the students caring operation system in schools by participatory management of Vocational Education Commission, 2) the transformation is the second step of the developing process for the students caring operation system in schools by participatory management of vocational education commission used for the school administrators, consultant teachers, probation teacher guidance teachers and students in schools and 3) the output is the step for controlling and evaluating the results occurred to those the school administrators, consultant teachers, parents and community were developed by the system shown the satisfied appropriated result in maximized level. The program evaluation for training in students caring operation system in schools by participatory management of vocational education commission consists of 4 topics 1) the importance of the students caring operation system in schools, 2) the management for students caring operation system in school. 3) the guidelines of the students caring operation section in school, 4) the behavioral assessment tool for individual schedule in a day training. The assessment course found as the follows: 1) found that the introduction of training courses to trial. As core of 85.00/84.28 and practice, the average score was 78.78. The practical of training course management occurred 84.16/83.81 and practice, the average score was 78.63 in practice when this training course was used with practicality. The assessment found - satisfactory all ($\bar{X} = 4.90$) 3rd. The result after training found that the consult teachers, the - probation teachers, and the guidance teachers, put the knowledge and skills about the student caring operation systems in schools to use for their own schools in all steps appeared from evaluation the most satisfactory. ($\bar{X} = 4.61$) and the learners satisfied in the overview shown in high-level ($\bar{X} = 4.59$)

Keywords: Participative Management, Student Caring Operation Systems in Schools, Training Course

Received: June 28, 2016

Revised: October 20, 2018

Accepted: October 31, 2018

¹ Doctoral Degree Student, Department of Technical Education Management, Faculty of Technical Education, King Mongkut's University of Technology North Bangkok

² Assistant Professor, Department of Technical Education Management, Faculty of Technical Education, King Mongkut's University of Technology North Bangkok

³ Associate Professor, Department of Technical Education Management, Faculty of Technical Education, King Mongkut's University of Technology North Bangkok

* Corresponding Author Tel. +669 0974 4435 e-mail: k_watchara_9@hotmail.com

1. บทนำ

สถาบันการศึกษาเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษาซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทักษะ ค่านิยม และคุณธรรมของผู้เรียน เพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมคาดหวัง ปัจจุบันมีการสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาหลายรูปแบบ จากภาคส่วนต่างๆ ทางสังคม และทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษา ตามกฎหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสถาบัน การศึกษา มีหน้าที่ดูแลอบรมสั่งสอนด้านวิชาการ และประสบการณ์ชีวิตให้กับผู้เรียนแล้วบทบาทที่สำคัญอีกประการของสถาบันการศึกษาคือ การป้องกัน การช่วยเหลือ และการดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนขณะที่ผู้เรียนอยู่ในสถานศึกษา สถาบันการศึกษาจึงให้ความสำคัญในการช่วยเหลือดูแลผู้เรียนในทุกๆ ด้านตลอดระยะเวลาของการใช้ชีวิตในสถานศึกษา ด้วยวิธีการต่างๆ ที่สามารถดูแลผู้เรียนได้ทั่วถึงที่สุด สถาบันทางการศึกษาจึงไม่ได้ทำหน้าที่เพียงให้ความรู้ อย่างเดียวแต่ยังต้องให้การดูแลช่วยเหลือผู้เรียนทุกคน อย่างเต็มความสามารถ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนทุกคนต้องทำหน้าที่พัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้มากที่สุดอย่างเต็มศักยภาพ [1] อีกทั้งยังต้องมีการป้องกันช่วยเหลือแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในฐานะเป็นองค์กรหลักที่มุ่งมั่นในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ให้เกิดความแข็งแกร่งในทุกสาขาวิชา เพื่อสร้างคุณภาพ ในการผลิตกำลังคนตั้งแต่ระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และเทคโนโลยีให้มีมาตรฐานสากลสอดคล้องกับสภาพ เศรษฐกิจ สังคม ความต้องการของตลาดแรงงานและความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ซึ่งภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา คือ การจัดการอาชีวศึกษา เน้นการผลิตกำลังคนให้มีคุณภาพมาตรฐานมีเส้นทางอาชีพที่ชัดเจนเพื่อสนับสนุนขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ตลอดจนให้มีการรับรองสมรรถนะของบุคคลในการประกอบอาชีพ เสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการและสร้างค่านิยมที่ดีต่อการอาชีวศึกษา

โดยมีเป้าประสงค์ให้ผู้สำเร็จอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพมีคุณภาพมาตรฐาน มีงานทำและดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในสังคม การเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษามีกระบวนการศึกษาที่มุ่งพัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลในด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Domain) ด้านทักษะ หรือ ความชำนาญงาน (Psychomotor Domain) ด้านเจตคติ (Affective Domain) เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพที่ตนเลือกเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ [2] ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การจัดการอาชีวศึกษาประสบความสำเร็จในการผลิตและพัฒนาากำลังคน คือ ระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพของผู้บริหาร ครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพและระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งในกระบวนการดูแลผู้เรียนนั้นครูเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุดตลอดระยะเวลาของการใช้ชีวิตในสถานศึกษา เป็นผู้ช่วยชี้แนะ คอยให้คำแนะนำ คำปรึกษา แนวทางให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียน ช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ ครูไม่ได้ทำหน้าที่เพียงแค่สอนให้ความรู้ทางด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว แต่ยังช่วยดูแลผู้เรียนในเรื่องการศึกษาให้เป็นไปตามหลักสูตรและแผนการศึกษา ตลอดจนแนะนำการใช้ชีวิตในสถานศึกษา ให้ผู้เรียน สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมในปัจจุบันได้ เพราะนักเรียนที่เข้ามาศึกษาในสายอาชีพนั้นเป็นผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางด้านภูมิหลังของครอบครัว ลักษณะนิสัย ทักษะความสามารถและพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ประกอบกับการศึกษาทางด้านวิชาชีพนั้นมิอิสระมากทำให้ผู้เรียนส่วนใหญ่เกิดปัญหาการปรับตัวในการเรียนและการดำเนินชีวิต จากรายงานการวิจัยของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การศึกษาความต้องการกำลังคนเพื่อวางแผนการผลิตและพัฒนา กำลังคนของประเทศ พบ ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการผลิตกำลังคน คือ ภาพลักษณ์ในการใช้ความรุนแรงของนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาบางกลุ่ม ส่งผลต่อทัศนคติ และการยอมรับของผู้ปกครองและสังคมแม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศจุดเน้นคุณภาพของผู้เรียนระดับอาชีวศึกษาโดยมีแผนปฏิบัติการวางระบบและรากฐานที่ชัดเจนเพื่อส่งเสริมความประพฤติของนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษาใน 4 เรื่องสำคัญ คือ 1) การทะเลาะวิวาท 2) การหนีเรียน 3) พฤติกรรมเชิงซู้สาว และ 4) ยาเสพติด ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีความพยายามพัฒนาและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมเพื่อให้

นักเรียนนักศึกษาที่มีทางเลือกเพิ่มขึ้น แต่พบว่ายังไม่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับการจัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษาได้ และไม่สามารถหยุดยั้งปัญหาความเสี่ยงต่าง ๆ ที่ทวีความรุนแรงขึ้น สิ่งสำคัญพบว่า การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ นั้นมองที่ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นตัวตั้งเมื่อเกิดปัญหาแล้วจึงค่อยแก้ไข ทำให้ไม่สามารถป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ผลงานวิจัย [3] พบว่า บทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้กำหนดขึ้นมีจุดอ่อนในเรื่อง การให้คำแนะนำ คำปรึกษา การช่วยเหลือประสานงานกับนักเรียน การดูแลผู้เรียนไม่ทั่วถึง และยังไม่มีระบบการบริหารจัดการช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาที่มีขั้นตอน พร้อมทั้งวิธีการที่ครอบคลุมทุกด้านโดยใช้ระบบสารสนเทศเข้ามาช่วยเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลถึงกันได้ทั้งหมดโดยให้ทุกฝ่ายสามารถทำงานร่วมกัน มีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพและดูแลช่วยเหลือผู้เรียน จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาผู้วิจัยในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย การจัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษาและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษา เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะหาแนวทางการแก้ปัญหาด้วยการวิจัยและพัฒนาระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับการช่วยเหลือ ดูแลเอาใจใส่ในทุกด้านตลอดระยะเวลาของการใช้ชีวิตในสถานศึกษา รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพและมีผลให้บรรลุเป้าหมายการปฏิรูปอาชีวศึกษาได้อย่างแท้จริง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาและประเมินความเหมาะสมของระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการ แบบมีส่วนร่วมสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.2 เพื่อพัฒนาและประเมินหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

3.1.1 การพัฒนาระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้นำแนวความคิดการจัดการแบบมีส่วนร่วม มาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3.1.2 การพัฒนาและประเมินหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ขั้นตอนการศึกษาสภาพการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนวครูปกครอง และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคราชสีหราชาราม วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ วิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง จำนวน 420 คน

3.2.2 ขั้นตอนการร่างระบบการดูแล

ผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม กลุ่ม เป้าหมาย คือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา และด้านจิตวิทยา จำนวน 5 คน

3.2.3 ขั้นตอนการประเมินความเหมาะสมของระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษา ด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษาและด้านจิตวิทยา จำนวน 5 คน

3.2.4 ขั้นตอนการประเมินคุณภาพ

หลักสูตรฝึกอบรมการใช้ระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วมกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีวศึกษา ด้านการดูแลผู้เรียน และด้านจิตวิทยา จำนวน 5 คน

3.2.5 ขั้นตอนการทดลองใช้หลักสูตร

ฝึกอบรม(Try-Out)กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และครูปกครองจากวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ จำนวน 20 คน

3.2.6 ขั้นตอนการนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (Implementation) กลุ่ม เป้าหมาย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และครูปกครองจากวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี วิทยาลัยเทคนิคราช

สิทธิธรรม และวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม จำนวน 15 คน

3.2.7 ขั้นตอนการติดตามผล (Follow up) กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนวและครูปกครองที่ผ่านการอบรม จำนวน 15 คน และนักเรียนนักศึกษา จำนวน 90 คน จากวิทยาลัย เทคนิค ราชบุรี วิทยาลัยเทคนิคราชสีหราชธรรม และวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 การพัฒนาและประเมินความเหมาะสมของระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม เพื่อสำรวจการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาและแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการประยุกต์ใช้การจัดการแบบมีส่วนร่วม

3.3.2 การพัฒนาและประเมินหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม 4 ประกอบด้วย

(1) การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือที่ใช้ คือแบบประเมินความสอดคล้องและแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร

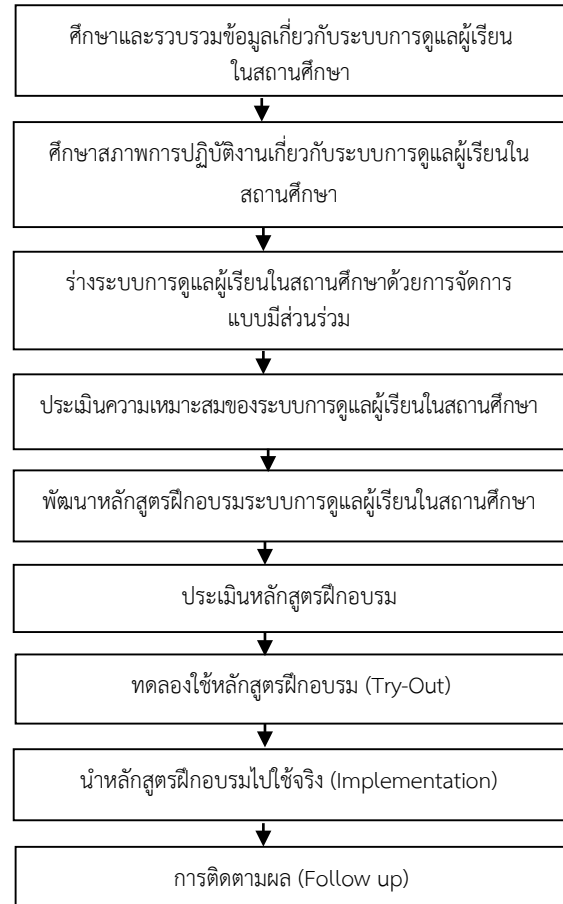
(2) การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น (Try-Out) ประกอบด้วย คู่มือระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แบบทดสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ใบงาน และแบบประเมินคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม

(3) การนำหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นไปใช้จริง (Implementation) ประกอบด้วย หลักสูตรฝึกอบรม คู่มือระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แบบทดสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ใบงาน และแบบประเมินความเหมาะสมของการฝึกอบรม

(4) การติดตามผล (Follow up) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินความพึงพอใจและแบบสัมภาษณ์ของครูที่ผ่านการฝึกอบรม และนักเรียนนักศึกษาที่ได้รับการดูแลด้วยระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) วิธีการดำเนินการวิจัยดังรูปที่ 1 มีรายละเอียดดังนี้

รูปที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

4.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาโดยการประยุกต์ใช้การจัดการแบบมีส่วนร่วม เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม

4.2 ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษา โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 20 คน ครูผู้สอน จำนวน 200 คน และผู้ปกครอง จำนวน 200 คน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รวมทั้งสิ้น 420 คน

4.3 ร่างระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

ปัจจัยนำเข้า (Input) การเปลี่ยนแปลงปัจจัยนำเข้า (Transformation) และผลผลิต (Output)

4.4 ประเมินความเหมาะสมของระบบการดูแลผู้เรียน ในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วมสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมของระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษา

4.5 พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม ได้สร้างหลักสูตรฝึกอบรมจากการศึกษาข้อมูล การสำรวจความคิดเห็นและการวิเคราะห์ข้อมูล การตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา และเสนอผู้เชี่ยวชาญประเมิน เพื่อกำหนดหัวข้อเรื่องในการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม โดยได้หัวข้อเรื่องจำนวน 4 หัวข้อเรื่อง

4.6 ประเมินหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม ได้นำหลักสูตรฝึกอบรมที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ทำการประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม

4.7 ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม (Try-Out) ได้นำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และครูปกครอง จากวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ จำนวน 20 คน

4.8 นำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้จริงในสถานศึกษา (Implementation) กับกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และครูปกครอง จากวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี วิทยาลัยเทคนิคราชสีหราชราม และวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม จำนวน 15 คน

4.9 การติดตามผล (Follow up) โดยการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นที่ได้รับจากการฝึกอบรมมาประยุกต์ใช้ในระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษา ด้วยการสัมภาษณ์และการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมและประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่ได้รับการดูแลด้วยระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษา

4.10 การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและทางไปรษณีย์การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมใช้ค่าดัชนี ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามใช้สูตร KR-20 และแบบสอบถามใช้วิธีของ

Cronbach' Alpha Coefficient และประเมินหลักสูตรฝึกอบรมภาคทฤษฎีใช้เกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตร E_1/E_2 และภาคปฏิบัติเกณฑ์ร้อยละ 75

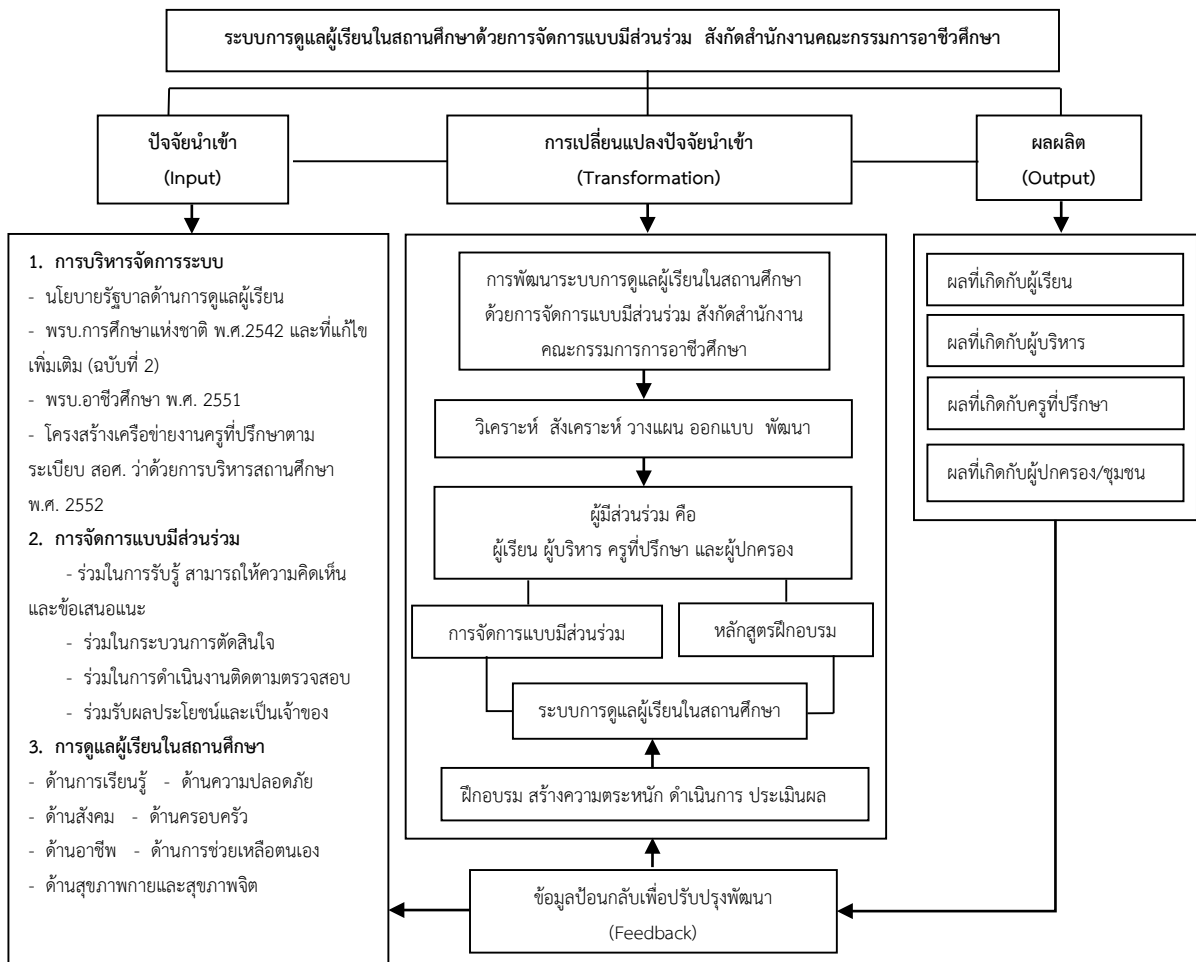
5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิจัยการพัฒนาและประเมินความเหมาะสมของระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังรูปที่ 2

ผลการพัฒนาระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย ส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษา 2) การจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน นักศึกษา และ 3) การดูแลผู้เรียนในสถานศึกษา ส่วนที่ 2 การเปลี่ยนแปลงปัจจัยนำเข้า (Transformation) ประกอบด้วย 1. การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม 2) หลักสูตรฝึกอบรม และ 3) ระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษา และส่วนที่ 3 ผลผลิต (Output) คือ ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผลการประเมินความเหมาะสมของระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

5.2 การพัฒนาและประเมินหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

5.2.1 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC=1.00) และประเมินความเหมาะสม พบว่า มีความสอดคล้องทุกองค์ประกอบและมีความเหมาะสมของหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุด

รูปที่ 2 ระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

5.2.2 การประเมินหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่าหัวข้อเรื่องในการฝึกอบรมกับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความสอดคล้องทุกรายการ

ผลการนำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้ (Try-out) พบว่า มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านทฤษฎี E_1/E_2 เท่ากับ 85.00/84.28 และด้านปฏิบัติเท่ากับร้อยละ 78.78 และผลการนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้จริง (Implementation) พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านทฤษฎี E_1/E_2 เท่ากับ 84.16/83.81 และด้านปฏิบัติเท่ากับร้อยละ 78.63 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ คือ 80/80 และร้อยละ 75 ส่วนการประเมินความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมต่อการจัดอบรม พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด สำหรับการติดตามผล (Follow up) จาก

ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา ครูปกครอง และครูแนะแนว ในภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ผู้เรียนที่ได้รับการดูแลจากครูที่เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และผลการสัมภาษณ์ผู้ผ่านการอบรมได้มีการนำความรู้จากการอบรมมาใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานตามขั้นตอนของระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาทุกขั้นตอน

6. อภิปรายผล

6.1 การพัฒนาและประเมินความเหมาะสมของระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) เป็นขั้นตอนแรกของระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาเป็นการบริหารจัดการระบบด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม 2) การเปลี่ยนแปลงปัจจัยนำเข้า (Transformation) เป็น

ขั้นตอนของกระบวนการ พัฒนาระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาโดยการฝึกอบรมการใช้ระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา ครูปกครอง และครูแนะแนวเพื่อให้ผู้เข้าอบรมเกิดทักษะด้านการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษา และ 3) ผลผลิต (Output) เป็นขั้นตอนการติดตามที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองชุมชนจากองค์ประกอบส่งผลให้ผู้ที่มีส่วนร่วมในระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษา มีความสามารถและทักษะในการดูแลผู้เรียนในที่ปรึกษาให้ผู้เรียนเป็นผู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมและให้ผู้เรียนสามารถดูแลตนเองสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษา โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดูแลผู้เรียนและประสานงานกับผู้ที่มีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และการประเมินความเหมาะสมของระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิด [4] กล่าวว่า กระบวนการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานโดยมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

6.2 ผลการพัฒนาและประเมินหลักสูตรฝึกอบรมได้หลักสูตรฝึกอบรมที่สามารถแก้ปัญหาและช่วยเหลือผู้เรียนได้จริง จากการนำไปใช้จริง ส่งผลดังนี้

1) หลักสูตรฝึกอบรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์เมื่อตรวจสอบทั้งด้านความรู้และทักษะการนำไปใช้แล้วผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับระบบการดูแลผู้เรียนครอบคลุมทุกเนื้อหา ทั้งนี้เนื่องมาจากการออกแบบและการดำเนินการฝึกอบรมมีการวางแผนไว้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน อีกทั้งเนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรมตรงตามสภาพปัญหาปัจจุบันที่ต้องแก้ไขและพัฒนาผู้เรียนเป็นประโยชน์โดยตรงต่อผู้เรียนและผู้เข้ารับการอบรม สอดคล้องกับแนวคิด [5] กล่าวว่า การฝึกอบรมที่มี

ประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับกรอบการออกแบบและการดำเนินการฝึกอบรมที่ดี การมีส่วนร่วมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม จัดประสบการณ์ในด้านความรู้และทักษะใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานของผู้เข้าฝึกอบรม องค์กร และสอดคล้องกับแนวคิด [6] ว่าเมื่อดำเนินโครงการอบรมเสร็จสิ้นแล้วจึงดำเนินการประเมินพฤติกรรม และประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อองค์การ ซึ่งผลลัพธ์มีความพึงพอใจมากขึ้นแสดงถึงประสิทธิผลการฝึกอบรมที่ประสบความสำเร็จในทัศนคติ ซึ่งสอดคล้องกับ [7] ในการทำงานบุคลากรเป็นผู้ขับเคลื่อนกระบวนการทั้งหมดตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน และสอดคล้อง [8] การฝึกอบรมเป็นการเพิ่มพูนความรู้ การส่งเสริมและสนับสนุน และมีการติดตาม กำกับ ดูแลอย่างใกล้ชิดติดตามความเหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อไป

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรนำรูปแบบงานวิจัยนี้พัฒนาต่อไปในด้านนโยบายในการจัดทำหลักสูตรพัฒนาระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

7.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ระบบการดูแลผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม เพื่อกระจายไปสู่สถานศึกษาที่มีความเสี่ยงในการใช้ความรุนแรง และการออกกลางคันสูงของสถานศึกษาสังกัดอื่นต่อไป

8. เอกสารอ้างอิง

- [1] B. Akasake, "Educational technology theory and research," Bangkok: imprint Odeon Stroud, 2010. (in Thai)
- [2] B. Theerawut, "Management Studies along the National Education Act B.E. 1999," Bangkok: Thailand WattanaPanich, 1999. (in Thai)
- [3] P. Panjapom, "The practical role of the Advisor in the Office of the Board of education to vocational education, Khon Kaen University,"

- dissertation methodology. program of graduate study Rajabhat Loei University, 2007. (in Thai)
- [4] P. Montana, "Support system. The students," Study guide-unit studies work nithet nithet Department of education school district five, Bangkok: Department of education and the Ministry of education, 2002. (in Thai)
- [5] S. Farjad, "The Evaluation Effectiveness of training course in University by Kirkpatrick Model (case study : Islamshahr University)," (Online). (cited 2013 June, 6) Available : <http://www.seiencedirect.com>, 2012.
- [6] Kirkpatrick, D.L "Evaluating Training Program : The Four Level," San Francisco : Berrett-Koehler Publishers, 1998.
- [7] C. Saowokna, W. Krismant and P. Kanda, "The development of the system. Virtual teams in order to strengthen the ability to work as a team in the development of the student. Project information technology system," Academic teacher training, King Mongkut's industrial North. Vol. 6 No. 2 (July-December): p. 77- 86, 2015. (in Thai)
- [8] S. Kanok, "To develop vocational teaching management model, camphor, please," the industry of education doctoral dissertation of nationally. field study, research and development management, Department of technical education, industrial education courses. King Mongkut's University of technology North Bangkok, 2008. (in Thai)